

يَسَّرَ عَلى

مُعْسِرٍ
يَسَّرَ
اللّهُ
عَلَيْهِ في
الدُّنْيَا “Kim
bir müslümanın dünya sıkıntılarında birini giderirse Allah da onun ahiret
sıkıntılarında birini giderir. Kul kardeşinin yardımında olduğu sürece Allah da onun
yardımındadır.” (Buhari) buyurmaktadır. Ayrıca :
قَالَ
رَسُولُ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ:
رَأيْتُ
لَيْلَةَ
أُسْرِيَ بِي
عَلَى بَابِ
الْجَنَّةِ
مَكْتُوباً:
الصَّدَقَةُ
بِعَشْرِ
أمْثَالِهَا.
وَالْقَرْضُ
بِثَمَانِيَ
77;َ عَشَرَ
فَقُلْتُ: يَا
جِبْرُيلُ!
مَا بَالُ
الْقَرْضِ
أفْضَلُ مِنَ
الصَّدَقَةِ
67; قَالَ: نَّ
السَّائِلَ
يَسْألُ
وَعِنْدَهُ.
وَالْمُسْتَ
02;ْرِضُ َ
يَسْتَقْرِض
15; إَّ مِنْ
حَاجَةٍ فِي
الزوائد: فِي
إسناده خالد
بن يزيد، ضعفه
أحمد و ابْنِ
معين و أَبُو
دَاوُد
والنسائى و

[illegible]

[illegible]

[illegible]

قَالَرَرْضُبِثَمَانِيَةَعَشَرَقَاللّهِصَلَّياللّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَكَانَاللّهُمَعَالدَّائِنِحَتَّىيَقْضِيَدَيْنَهُمَالَمْيَكُنْفِيمَايَكْرَهُاللّهُقَالَأُيَّمَارَجُلٍيَدِينُدَيْناً،وَهُوَمُجْمِعُأنَْيُوَفِّيَهُإيَّاهُ،لَقِىاللّهَسَارِققَاللّهَمَنْأنْظَرَمُعْسِراًكَانَلَهُبِكُلِّيَوْمٍ

صَدَقَةٌ. فِي
وَمَنْ
أنْظَرَهُ
بَعْدَ
حِلِّهِ
كَانَ لَهُ
مِثْلُهُ،
فِي كُلِّ
يَوْمٍ
صَدَقَةٌ. فِي
الزوائد. فِي
إسناده نفيع
بن الحارث
ا&'عمي
الكوفي، وهو
متفق عَلَى
ضعفه .
 قالَ رسولُ
اللّهِ. مَنْ
أخَذَ
أمْوَالَ
النَّاسِ
يُرِيدُ
آدَاءَهَا
أدَّى اللّهُ
عَنْهُ،
وَمَنْ
أخَذَهَا
يُرِيدُ
إتَْفَهَا
أتْلَفَهُ
اللّهُ
تَعالى.
 قالَ رسولُ
اللّه # مَطْلُ
الْغَنِىِّ
ظُلَمٌ؛ Resقالَ رسولُ
اللّهُ
تَعالى.
 قالَ رسولُ
اللّه # مَطْلُ
الْغَنِىِّ
ظُلَمٌ؛ Resقالَ رسولُ
اللّهُ

borçlanır, sonra ödeyemeden ölürse, yüce Allah onun borcundan vazgeçer ve istediği bedeli vererek alacaklısını razı eder. Buna karşılık, günde ödeyemeden ölürse, yüce Allah alacaklıların hakkını alır.” (Buhari, İstikraz 2) hadis-i şerifleri niyetin öleni ve amelden önce geldiğini ifade etmektedir. Bir kimsenin sürekli olarak borçlanarak, yükü altına girmesi, onu kişiliğinden fedakarlıklar yapmaya zorlayabilir. Sürekli duramama, yalan söyleme, yalan yere yemin etme gibi ahlâkî; zaafı gösterir. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ögü kere namazlardan sonra günah ve borçtan Allah’a sığınır. Hz. Aişe radiyallahu anhanın, “Yüce Allah’a borçlanarak sığındığın kadar hiçbir şeyden sığınmıyorsunuz?” diye, O şöyle cevap vermiştir: “Kişi borçlandığı zaman konuşur ve yalan söyler, zarar verir sürekli duramaz.” (Buhari) Ancak, bu dua ve sakındırmalardan borçlanmanın caiz olmadığı anlamı çıkamaz. Belki yasak olan, ödememek niyetiyle veya istesinden gelemeyeceği ölenin de aşırı borçlanmasıdır. Buna karşılık ihtiyaç ve zaruret halinde borçlanmak caiz olduğu gibi, faize bulaşmadan yatırım yapmak ve işini genişletmek maksadıyla borçlanmak da caizdir. Karzın rüknü, icap ve kabuldür. Ödenen teberruya ehil olması gerekir. Ödenen vermede bir karşılık bulunmadığından karz-ı hasenin gerçeğe eklenmesi için ödenen verenin mukellef olması ve malın karşı tarafa teslim edilmesi gerekir. Ödenen veren her an isteme hakkına sahiptir. Ancak sürekli belirlenmiş ise buna riayet etmesi, borçluyla kolaylık göstermesi daha hayırlıdır. Satış ve kira akitlerinde tespit edilen vadeye uyulmalıdır. GÜNÜMLÜ; MÜDDET KARZ-I HASEN & & & & & İslam’da karz yoluyla kısa vadeli ve küçük kredileri temin etmek mümkün olabilir. Bu, akrabalık, dostluk, kardeşlik, karşılıklı yardımlaşma, karşılığını ahirette alma, ileride kendisi de benzer ekonomik sıkıntıya düşerse, destek hazırlama düşüncesiyle yapılabilir. Kısa vadeli ihtiyaçların esnaf, tüccar ve komşularla hısım-akraba arasında ödenmesi ve bundan bir çıkar beklenmemesi en güzel ve kalıcı bir ödenme yöntemidir. Bu yolla fertler birbirine yakınlaşır, iyilik duyguları gelişir, ayrıca taraflar sürekli olarak karz-ı hasen sevabına nail olurlar. İslam’da, uzun vadeli ve büyük krediler için karşılıklı ortaklığı esası getirilmiştir. Ödenen için borçlanarak, bir borçlanarak, birinin diğerinin sermayesi ile sürekli tek taraflı kazanması hakkaniyete uygun değildir. Özenle kredinin miktarı büyük, ödenen küçük, bunu karz-ı hasen ölenin ödenenleri içinde ödenen yapmak mümkün olmaz. Krediye ihtiyacı olan işadamların ortakları, alışır, ortaklarını gerçeğe mal varlığına hissedar yapar ve gerçeğe karşılıklı paylaşmaya ya da ortakların anaparalarına eklemeye razı olursa rahat bir şekilde ek sermaye bulabilir. Ancak bir şekilde kasalarda, yastık altında hapsedilmiş büyük sermaye de ekonomiye katılmış ve insanlar faiz belasından kurtulmuş olur. & & & & & İslam toplumunda asırlardır uygulanan bu sosyal yardımlaşma zaafa uğradı. Ekonomik krizler, insanların ödenen ve ölenin, sevgi ve Allah rızası yerine, faiz ve menfaat için topluma hâkim oldu. Ayrıca borçlanarak alan kimselerin bunu istismar etmesi, yalana başvurma, zamanında ödememesi borçlu vererek sevap uman iyi niyetli insanları da daha tedbirli olmaya yönlendirdi. Birkaç gün, gün; niyetli sahtekar, İslam’ın bu güzel geleneğini baltalıyor. Yine de, imkân sahibi müslümanlara sevinçli olmak şartıyla, karz-ı hasene devam ederek, kat kat sevap almalarını tavsiye

ediyoruz. NETİCE OLARAK 1-) Zaruri olmadıkça borca girilmemeli, borç alındığı takdirde ise, hakka-hukuka riayet edilmelidir. İmkânı olan müslümanlar karz-ı hasen geleneğini sürdürmeli, yukarıdaki ayetlerde de ifade edildiği gibi Allahu Teala’nın bunu karşılıksız bırakmayacağına da kesin olarak inanmalıdır. 2-) Karz-ı hasen yapanları teşvik etmeli, borcunu verirken dua ve teşekkürürlerle ona psikolojik destek vermelidir. Hatta küçük de olsa bir hediye takdim edilmelidir. 3-) Karz-ı hasenin İslamî, ahlakî ve insanî güzel bir davranış olduğu, hiçbir çkar ve menfaat gözetilmeden yapılması gerektiği unutulmamalıdır. KAYNAKLAR 1-) T.D.V. İslam Ansiklopedisi, c. 24, Karz maddesi 2-) Şamil İslam Ansiklopedisi, c. 4, Karz maddesi 3-) Delileriyle Ticaret ve İktisat İlmihali, Prof. Dr. Hamdi Döndüren 4-) İslam A hkâmı, Zeki Soyak 5-) Emanet ve Ehliyet, Yusuf Kerimoğlu

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)